

Okul Öncesi Eğitim Programındaki Aylık Eğitim Planı ve Yarım Günlük Eğitim Akışındaki Genel Değerlendirme Çalışmalarının İncelenmesi

Nursel Ata¹

Emine Yılmaz Bolat²

Öz: Bu çalışma; okul öncesi eğitimde öğretmenin, çocuğun ve programın etkililiğini ölçme durumuna yönelik yapılmış bir araştırmadır. Bu anlamda MEB (2013), Okul Öncesi Eğitim Programı çerçevesinde çok yönlü değerlendirme uygulamaları, öğretmen tarafından hazırlanmış aylık eğitim planı ve yarım günlük eğitim akışları incelenerek gerçekleştirilmiştir. Araştırma, nitel bir çalışma olarak belge/doküman incelenmesi sonucu elde edilen verilerin analizine dayanmaktadır. Mersin ili Akdeniz, Mezitli, Toroslar ve Yenişehir merkez ilçelerindeki resmi ve bağımsız anaokullarında görev yapan 12 öğretmenin sınıfında uyguladığı 3 aya ait, 36 aylık eğitim planı ve 576 yarım günlük eğitim akışı olmak üzere, toplam 612 aylık eğitim planı ve yarım günlük eğitim akışı incelenmiştir. Yapılan araştırmada, öğretmenler tarafından hazırlanan kontrol listesi aracılığıyla değerlendirme yapıldığı görülmüştür. Bu durum MEB (2013), Okul Öncesi Eğitim Programı'nda bulunmayan bir sonuçtur. MEB (2013), Okul Öncesi Eğitim Programı'nın temel özelliklerinden biri olan çoklu değerlendirme; okul öncesi eğitiminde sonuç yerine süreç odaklı bir değerlendirmeyi önemsemektedir. Ayrıca yapılan araştırmada öğretmenlerin hazır plan kullandıkları ve çoklu değerlendirmeyi kes-yapıştır yoluyla gerçekleştirdiği görülmüştür.

Anahtar kelimeler:

Okul öncesi programı, çok boyutlu değerlendirme, aylık eğitim planı ve yarım günlük eğitim akışı.

Investigation of the Evaluation Studies on Monthly and Half-Day Education Flow in Pre-School Education Program

Abstract: This study aimed to investigate the effectiveness of the teacher, the child and the program in pre-school education. In this sense, sophisticated evaluation practices, monthly education plan prepared by the teacher and half-daily education flows were examined within the framework of the MEB (2013) Pre-School Education Program. This qualitative study is based on the analysis of the data obtained as a result of document analysis. A total of 612-monthly education plans and half-day education flows including a 3-month, 36-month education plan and 576 half-day education flows, applied by 12 teachers working in public and independent kindergartens in the central districts of Mersin, Akdeniz, Mezitli, Toroslar and Yenişehir were examined. In this study it was found that the evaluation was made through the checklist prepared by the teachers. This is a result that is not found in the MEB (2013) Pre-School Education Program. Comprehensive assessment, which is one of the main features of the MEB (2013) Pre-School Education Program; gives importance to a process-oriented evaluation rather than a result-oriented evaluation in pre-school education. In addition, in this study it was found that the teachers used ready-made plans and carried out comprehensive assessments by copy-paste techniques.

Key Words:

Preschool program, comprehensive evaluation, monthly plan and half-daily education flow.

Geliş Tarihi: 19.08.2021

Kabul Tarihi: 26.02.2022

Yayın Tarihi : 29.06.2022

¹ Uzman, Mersin İl Milli Eğitim Müdürlüğü, mercannur497733mersin@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-0899-5033

² Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Öğretmenliği, emineyilmaz@mersin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1062-4752

*Bu çalışma UBCAK Uluslararası Bilimsel Çalışmalar Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Okul öncesi dönem çocukların sosyal-duygusal, bilişsel, dil, motor ve özbakım becerilerini; ilk öğrenmelerini kullanarak şekillendirdiği bir dönemdir. Gelişimin en hızlı olduğu dönemlerin içinde bulunan okul öncesi çocukluğun ilk yıllarını kapsamı açısından önemlidir (Gülaçtı ve ark., 2014). Okul öncesi dönem, çocukların içinde bulunduğu ortamdan en üst düzeyde yararlanmasını gerektiren bir süreç olduğundan; çocukların gelecekteki hayatlarına daha iyi bir yatırım yapabilmesi amacıyla, nitelikli bir okul öncesi eğitimi alması desteklenmelidir. Nitelikli bir eğitim süreci, nitelikli bir eğitim programına duyulan ihtiyacı göstermesi açısından önemli görülmektedir (Aslan ve Uygun, 2019). Bu nedenle okul öncesi eğitimde uygulanacak program çok iyi bir şekilde planlanmalı ve değerlendirilmelidir (MEB, 2016). Bu durum okul öncesi eğitimin kalitesini etkileyebilmektedir (Göle ve Temel, 2020). Erken çocukluk programlarının değerlendirmelerinden elde edilen sonuçların, bilinçli şekilde idari ve mali kararlar alabilmesi için politika yapıcılarına rehberlik etmesi gerekir. Politika yapıcıları, hangi program öğelerinin, politikaların veya aile ve toplum koşullarının, hangi koşullar altında olumlu sonuçlar ortaya koyduğunu bilmeye ihtiyaç duyarlar (Joan, 2018). Bu kapsamda okul öncesi eğitim programlarının etkisi ortaya konulmalıdır. Okul öncesinde değerlendirme araştırması, hızlı gelişim sağlayan programlar ile erken çocukluk politikalarına odaklanan gelişmekte olan ülkeler için hem özelliği hem de zamanlaması açısından özellikle önemlidir (Rao ve ark., 2012). Çünkü okul öncesi dönemde çocuğun gelişimi, uygulanan eğitim programından etkilenmektedir. Programın güçlü ve zayıf yönleri çocuğun becerilerine yansıtılabilmektedir (Chambers ve ark., 2010). Bu durum çocukların ilkokuldaki performansını şekillendirmektedir (OECD, 2020). Bu anlamda politika yapıcılar, çok güçlü programlar hazırlatmalıdır (Barnett, 2008). Okul öncesi eğitim programları okul öncesi gelişim programları, ebeveynlik programları, beceriye dayalı müfredat ve öğretmen mesleki gelişim programlarını içerebilmelidir (Joo ve ark., 2020).

Ülkemizde okul öncesi eğitim hizmetleri toplum temelli ve kurum temelli uygulamalar şeklinde yürütülmektedir. Kurum temelli uygulamalar kapsamında okul öncesi eğitim hizmetlerinin değerlendirilmesi gerekir. Yurt dışında yapılan bir çalışmada devlet tarafından yürütülen erken çocukluk programlarının etkinliğinin ev tabanlı ve toplum temelli kurumlardan daha yüksek olduğu elde edilmiştir (Rao ve ark. 2012). Türkiye’de devlet tarafından verilen fazla sayıda erken çocukluk eğitimi kurumu bulunmaktadır. Ülkemizde 3-6 yaş dönemi çocuklarına sunulan okul öncesi eğitim hizmeti, ilkokula kadar devam bir süreç olarak; okul öncesi eğitim programı dâhilinde, etkinlikler dâhilinde sürdürülmektedir. Etkinlik içeriklerinin uygunluğunun kontrolü çok önemli görülmekte ve bu sorumluluk alanda görev alan öğretmenlerden beklenmektedir (MEB, 2016). Ancak bir programın eksiksiz bir şekilde hazırlanması tek başına yeterli değildir. Öğretmen tarafından benimsenmeyen ya da tam olarak anlaşılmayan programın uygulanmasında problemler yaşanabilmektedir (Özsirkinti ve ark. 2014). Uygulamaya yönelik yaşanabilecek bu sorunlar değerlendirmeye de yansıtılabilmektedir. Okul öncesi dönemde ölçme ve değerlendirmenin çocukların doğal yaşamlarının bir parçası olarak gerçekleştirilmesi, daha geçerli ve güvenilir bilgilerin elde edilmesini destekleyebilmektedir (Işıkoğlu-Erdoğan ve Canbeldek, 2017). Böylece ölçme ve değerlendirme yoluyla eğitimde gözlenebilir değişim meydana gelmekte ve öğrenilenler somutlaşabilmektedir (MEB, 2016).

Okul öncesi eğitimde program değerlendirmesi, eğitim programının etkililiği hakkında karar verme süreci olarak tanımlanmaktadır (Sapsağlam, 2013). Değerlendirmeyi, planlama kadar önemli bir aşama olarak gören Milli Eğitim Bakanlığı (MEB); öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesi, sürecin gözden geçirilmesi olarak ifade etmektedir. Bu süreç MEB (2013) tarafından “Çocukların Değerlendirilmesi”, “Programın Değerlendirilmesi” ve “Öğretmenin Değerlendirilmesi” olmak üzere farklı boyutlarda ele alınan, çoklu bir değerlendirme süreci olarak görülmektedir.

Okul öncesi eğitimi programının “Çocuk Açısından” genel değerlendirmesi MEB (2013) tarafından çocukların gelişimlerinin kayıt altına alınmasına yönelik önemli bir adım olarak görülmektedir. Bu aşamada çocukların gelecek öğrenmelerini desteklemeye ilişkin gelişimleri hakkında bilgi toplama, belgeleme ve bunu onların gelecek öğrenmelerine katkı sunmak üzere değerlendirmenin önemli olduğu vurgulanmaktadır (Ünal, 2018). Çocukların gelişimlerinin takip edilmesi, çocuğun neyi başarabildiği ve başarı düzeyine ilişkin veriler sunarken; aynı zamanda neyi, nasıl yaptığına dair bilgiler de vermektedir (MEB, 2013). Değerlendirme yapılırken; aynı zamanda çocuğun gelişiminin kayıt altına alınması amacıyla MEB (2013) “Gelişim Gözlem Formu”, “Gelişim Raporu” ve “Gelişim Dosyası”ndan yararlanılması gerektiğini belirtmektedir. Bunlarla birlikte “Çocuk Açısından” değerlendirilme yapılırken; kontrol listeleri, anekdotlar, gözlemler ve portfolyolar en yaygın ve en işlevsel ölçme araçları olarak faydalanılması gerektiği savunulmaktadır (AÇEV, 2020; Balcı ve Tezel-Şahin, 2021; Güçlü ve Ankara, 2020; Kan, 2007; Sapsağlam, 2013). Ayrıca MEB (2016) tarafından “Çocuk Açısından” değerlendirme yapılırken; etkinlikle ilgili soru sorma ve sohbet etme, birbirine sunum yapma, çalışma sayfaları, resim, afiş,

poster çalışmaları yapılması; etkinliklerin fotoğraflanması, daha sonra fotoğraflar hakkında konuşulması şeklinde de yapılabileceği ifade edilmektedir. Bütün bunlar, yapılan etkinlikle ilgili çocuğun öğrenmelerine ilişkin öğretmene dönüt sağlamaktadır.

“Program Açısından” değerlendirme yapılırken; öğretmenlerin aylık eğitim planları ve günlük eğitim akışlarını tüm boyutlarıyla değerlendirmeleri gerekmektedir. Bu aşamada öğretmenlerin plan ve uygulama arasında tutarlılık sağlama, uygulama sonrasında ortaya çıkacak yeni ihtiyaçların neler olduğu konusunda karar alma ve bütün bunları aylık eğitim planı ve yarımlık eğitim akışında bulunan genel değerlendirme kısmına yazmaları istenmektedir (MEB, 2013). Bu doğrultuda AÇEV (2020), planların çocukları aktif kılma durumuna dikkat çekerek; etkinlik düzeyinin grubun yaş, gelişimsel düzey ve bireysel özelliklerine uygunluğu açısından önemli olduğu vurgulamaktadır. Kazanım ve göstergelere yönelik etkinliklerin çeşitlilik durumu, araç ve gereçlerin uygunluğu, etkinliğin süresi, etkinlikler ile uygulananlar arasındaki tutarlılığı etkileyebileceği ifade edilmektedir.

Okul öncesi programın “Öğretmen Açısından” değerlendirmesi, öğretmenin sınıf ortamındaki başarısına ilişkin farkındalığı sağlamak ve ihtiyaç duyulan önlemler hakkında karar vermeye yönelik bir yöntem olarak görülmektedir (MEB, 2013). Ayrıca MEB (2013), öğretmenlerin kendisini değerlendirmesini; öğretmenlerin güdülenmeleri, yaratıcılıklarının artması ve eksikliklerini görerek, kendi kendilerini güçlendirebilmelerini sağlama açısından önemli olduğunu vurgulamaktadır. AÇEV (2020) tarafından, öğretmenlerin kendilerini hem mesleki hem de kişisel olarak geliştirmelerine yönelik, yeterlilikleri konusunda geri bildirim almaya açık olmaları açısından, önemli bir boyut olarak görüldüğü ifade edilmektedir. Öte yandan Sapsağlam (2013), öğretmenlerin kendi kendilerini değerlendirmeleri amacıyla programın ve çocukların değerlendirmesinden elde edilen verilerin dikkatle analiz edilmeleri; bu analizler doğrultusunda kendi kişilik özelliklerini ve yeteneklerini gözden geçirmeleri gerektiğini söylemektedir. Böylece kazanımların gerçekleşip gerçekleşmediği yönündeki ipuçlarının elde edilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda öğretmenlerin etkinliği planlarken, yürütürken ve değerlendirirken dikkat etmesi gereken noktaları göz önünde bulundurmaya dikkat edebileceği vurgulanmaktadır (MEB, 2016).

Öte yandan MEB (2013), Okul Öncesi Eğitim Programı'nın çok yönlü bir değerlendirme gerektirdiğini vurgulayan Arslan ve İlkay (2015), yaptıkları araştırma da öğretmenlerin okul öncesinde değerlendirme formu doldurmaya ihtiyaç olmadığını düşündüklerini, bu uygulamanın masraflı olduğu ve aylara göre kazanım değerlendirme formunun doldurmanın güç olduğunu ifade etmektedir. Okul öncesi eğitimin sorunlarına yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde okul öncesi eğitimi programına ilişkin uygulama, planlama ve değerlendirmeye ilişkin zorluklar vurgulanmaktadır (Başaran ve Ulubey, 2018; Can ve Kılıç, 2019; Dilek, 2018; Gelebek-Üstün ve Uzun, 2020; Kılınç ve ark. 2021; Köksal ve ark. 2016; Sağır ve Aslan, 2017; Saygın ve Polatlar, 2020; Ögelman ve Karakuzu, 2016; Özkan, 2015; Tuncer, 2015).

Amaç

Türkiye’de geliştirilen programlarla ilgili en büyük sorun ölçme ve değerlendirme boyutunda yaşanmaktadır (Abalı-Öztürk ve Şahin, 2014). Bu sorunların, eğitim programların uygulanmasında; öğrenme-öğretme süreçleri ve değerlendirme durumları olmak üzere pek çok konuya yansıdığı görülmektedir (Özdemir, 2009). Bu anlamda çalışmada MEB (2013), okul öncesi eğitimi programında yer alan aylık eğitim plan ve günlük eğitim akışındaki genel değerlendirmeler “Çocuk Açısından”, “Program Açısından” ve “Öğretmen Açısından” incelenerek; öğretmenlerin aylık eğitim planı ve günlük eğitim akışlarına yönelik uygulamalarının; MEB (2013), okul öncesi eğitimi programına uygunluğu açısından değerlendirmek amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Bu çalışma, nitel bir çalışma olarak belge/doküman incelemesine dayanılarak elde edilen verilerin analizine dayanmaktadır. Doküman incelemesi, önceden kayıt altına alınmış belgelerden bilgi toplama tekniği olarak görülmektedir (Karasar, 2020). Dokümanların bir araştırmacının müdahalesi olmadan kaydedilmiş metinleri ve resimleri içerdiği vurgulanmaktadır (Kıral, 2020). Ayrıca bu çalışmada uzman görüşü alınarak MEB (2013) tarafından hazırlanan EK3- MEB Okul Öncesi Eğitimi Programı Aylık Eğitim Planı Formatı ve EK8- MEB Okul Öncesi Eğitimi Programı Yarımlık Eğitim Akışı Formatı’ndaki kriterler doğrultusunda hazırlanan kontrol listesi aracılığıyla, aylık eğitim plan ve yarımlık eğitim akışları incelenmiştir. Nitel çalışmalarda kontrol listeleri kullanmak, çalışmanın niteliğini artırmaktadır (Yaşar, 2020).

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak, uzman görüşü alınarak MEB (2013), okul öncesi eğitim programında yer alan Ek3 ve EK8'deki "Çocuk Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" ifade edilen genel değerlendirme kriterlerinin yer aldığı kontrol listesi kullanılmıştır.

Nicel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve güç analizi sayısal göstergelerle kanıtlanmaktadır. Ancak nitel araştırmalarda bunu kanıtlayacak sayısal veriler olmadığı için geçerlik, güvenilirlik ve güç analizi yapmak zordur (Başkale, 2016). Bu süreçte niteliği artırmak amacıyla yönergeler ve kontrol listeleri kullanılabilir (Yaşar, 2018). Ayrıca bu çalışmada yapısal geçerliliği artırmak için uzman görüşü alınarak kontrol listeleri son halini almıştır. Elde edilen belgeler, dış incelemeye uygun bir şekilde saklanmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplamak amacıyla, uzman görüşü alınarak, MEB (2013), okul öncesi eğitim programı doğrultusunda, okul öncesi öğretmenlerinin doldurduğu aylık eğitim planı ve günlük eğitim akışında bulunan genel değerlendirme bölümleri incelenmiştir. Okul öncesi eğitim programının değerlendirmesi çok yönlü bir değerlendirme değildir. Bu bölümler, okul öncesi eğitim programı kapsamında "Çocuk Açısından", "program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" değerlendirmek amacıyla incelenmiştir.

MEB (2013), okul öncesi eğitim programı doğrultusunda, okul öncesi öğretmenlerinin doldurduğu aylık eğitim plan ve yarım günlük eğitim akışında bulunan genel değerlendirme bölümleri incelenerek elde edilen veriler; MEB (2013), Okul Öncesi Eğitim Programı çerçevesinde EK3 ve EK8'deki kriterler doğrultusunda hazırlanan kontrol listesi aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma yapılmadan önce Mersin İl Milli Eğitim Müdürlüğü Etik Komisyonu ve Mersin Üniversitesi Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır. Bu kapsamda okulların idarecileriyle yüz yüze görüşülmüştür. Okul idarecilerine çalışmanın amacı ve kapsamı hakkında bilgi verilmiştir. Pandemi nedeniyle okulların tatil olması ve bu süreçte öğretmenlerin sadece haftada bir gün okula geliyor olması nedeniyle gönüllük gösteren okul müdürleri tarafından öğretmenlerin bilgilendirilmesi sağlanmıştır. Gönüllük gösteren öğretmenlerin altısıyla yüz yüze, altısıyla telefonla görüşülerek online ortamda eylül, ekim ve kasım aylarına ait yarım günlük eğitim akışları ve aylık eğitim planlarına ulaşılmıştır. Çünkü uzaktan eğitim sürecinde, salgın nedeniyle, okulların aldığı karar gereği aylık eğitim planları ve günlük eğitim akışları dahil, bütün yazışmalar online ortamda yapılabilmektedir. Okul öncesi eğitimi hizmeti veren kurumlar Kasım 2020 itibarıyla yüz yüze eğitime kapatıldığından; okulların yüz yüze eğitime açık olduğu eylül, ekim ve kasım aylarına ait planlar incelenmiştir.

MEB (2013), okul öncesi eğitim programı doğrultusunda, okul öncesi öğretmenlerinin doldurduğu aylık eğitim planı ve yarım günlük eğitim akışında bulunan genel değerlendirme bölümleri incelemek amaçlı, elde edilen dokümanlar temsili olarak sınıflandırılmıştır. Sınıflar ne kadar yalın ya da ne kadar karmaşık olursa olsun, veriler gerçek değerleriyle ya da temsili olarak amacına uygun biçimde sınıflandırılıp şekillendirilmeden çözümlenmeye geçilmez (Karasar, 2020).

Bu doğrultuda Mersin merkez Akdeniz ilçesi aylık eğitim planlarından elde edilen veriler AA1, AA2 ve AA3 diye temsili olarak sınıflandırılmıştır. Mezitli ilçesinde elde edilen aylık eğitim plan verileri MA1, MA2 ve MA3 diye temsili olarak şifrelenmiştir. Toroslar ilçesinden aylık eğitim planlardan elde edilen veriler TA1, TA2 ve TA3 diye temsili olarak kodlanmıştır. Yenişehir ilçesi aylık eğitim planlardan elde edilen veriler YA1, YA2 ve YA3 diye temsili olarak işaretlenmiştir. Aylık eğitim planların değerlendirilmesi amacıyla genel değerlendirmenin her boyutu için ilçeler ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Yine Mersin merkez Akdeniz ilçesi yarım günlük eğitim akışlarından elde edilen veriler AG1, AG2 ve AG3 diye temsili olarak sınıflandırılmıştır. Mezitli ilçesinde elde edilen yarım günlük eğitim akışlarından elde edilen veriler MG1, MG2 ve MG3 diye temsili olarak şifrelenmiştir. Toroslar ilçesi günlük planlardan elde edilen veriler TG1, TG2 ve TG3 diye temsili olarak kodlanmıştır. Yenişehir ilçesi yarım günlük eğitim akışlarından elde edilen veriler YG1, YG2 ve YG3 diye temsili olarak işaretlenmiştir. Yarım günlük eğitim akışlarının değerlendirmesi amacıyla genel değerlendirmenin her boyutu için bir tablo hazırlanmıştır.

Elde edilen aylık eğitim plan ve günlük eğitim akışları ait olduğu aylara ve uygulandığı tarihe sırasına göre sınıflandırıldıktan sonra tablolar oluşturulmuştur. Tablolarda kullanılan ölçütler MEB'in 2013 programı doğrultusunda hazırlanmıştır. Günlük eğitim akışı ve aylık eğitim planlardan elde edilen veriler analiz edilirken genel değerlendirme boyutları "Çocuk Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" başlıkları altında değerlendirilmiştir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Çalışma için 18.05.2021 tarih ve 06 sayılı Mersin Üniversitesi Etik Kurul ve 01.02.2021 tarih ve 19939759 sayılı yazı ile Mersin İl Millî Eğitim Müdürlüğü Etik Komisyonundan izin alınmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Okul öncesi dönemde değerlendirme çalışmaları “Çocuk Açısından”, “Öğretmen Açısından” ve “Program Açısından” çok boyutlu uygulamalardır. Bu anlamda elde edilen veriler tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Özellikler Tablosu

Demografik Özellikler		(f)	%
Katılımcıların Yaşı	31-40	12	100
Katılımcıların Cinsiyeti	Kadın	12	100
Katılımcıların Hizmet yılı	16-20	12	100
Katılımcıların Mezuniyet Durumu	Lisans	12	100
Katılımcıların Programla İlgili Eğitim Alma Durumu	Aldım	12	100

Tablo 1 incelendiğinde; katılımcıların hepsinin kadın, 31-40 yaş aralığında, lisans mezunu, 16-20 yıl hizmet yapmış ve programla ilgili eğitim aldığı görülmektedir.

Aylık Eğitim Planların İncelenmesi

MEB (2013)’e göre okul öncesi eğitimi programı kapsamında öğretmenlerin, eğitimi aylık dönemler hâlinde planlaması önerilmektedir. Bu kapsamda her ilçeden 3 öğretmen olmak üzere, toplam 12 öğretmenin, 36 adet aylık eğitim planı incelenmiştir.

Tablo 2

AA1, AA2 ve AA3’e Ait Eylül, Ekim ve Kasım Aylarına İlişkin Aylık Eğitim Planı Genel Değerlendirme Tablosu

AYLAR	ÖĞRETMENLER	GENEL DEĞERLENDİRME		
		Çocuk Açısından	Öğretmen Açısından	Program Açısından
EYLÜL	AA1	✓	✓	✓
	AA2	✓	✓	✓
	AA3			
EKİM	AA1	✓	✓	✓
	AA2	✓	✓	✓
	AA3			
KASIM	AA1	✓	✓	✓
	AA2	✓	✓	✓
	AA3			
TOPLAM		6	6	6

Tablo 2 incelendiğinde; AA1’in eylül, ekim ve kasım aylarına ait genel değerlendirmeleri MEB (2013), okul öncesi programı doğrultusunda “Çocuk Açısından”, “Program Açısından” ve “Öğretmen Açısından” yaptığı görülmektedir. “Çocuk açısından” AA1’in çok boyutlu değerlendirmesi incelendiğinde “Etkinlikler uyum haftası ve eylül ayı için planlanan kazanım ve göstergelere uygundu. Hazırlanan etkinlikler çocukların yaş grubuna ve hazırbulunmuşluk seviyesine uygundu.” ifadeleri yer almaktadır. “Çocuk açısından” incelendiğinde “Çocuklar okula gelme konusunda oldukça istekli ve heyecanlıydı. Çocuklar etkinliklere aktif olarak katıldı. Okula ve okul kurallarına hızlı bir şekilde uyum gösterdiler.” değerlendirmesinin yapıldığı görülmektedir. “Program Açısından” incelendiğinde ise “Planlanan etkinlikler çocukların yaş grubu, hazırbulunmuşluk seviyeleri ve gereksinimleri göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından uygulandı. Okulun ilk ayı olduğu için çocukların dikkat dağınıklığına bağlı bazı zorluklar yaşadığı gözlemlendi.” değerlendirmesine yer verilmektedir.

AA2'e ait aylık eğitim plan "Çocuk açısından", "Program açısından" ve "Öğretmen açısından" incelendiğinde; değerlendirmenin MEB (2013), okul öncesi eğitim programında yer almayan bir kontrol listesi aracılığıyla gerçekleştiği; ay sonunda artı (+), yarım artı (⊥) ve eksi (-) olarak işaretlenme yoluyla değerlendirme yapıldığı görülmektedir. AA3'e ait eylül, ekim ve kasım aylarına ilişkin aylık eğitim planların değerlendirme bölümleri boş bırakılmıştır.

Aylık eğitim planların çok boyutlu olarak doldurulması ve değerlendirilmesi, bir sonraki aya ilişkin eğitim planının, çocukların ihtiyaçlarına uygun olarak yeniden planlanmasına olanak sağlamaktadır (MEB, 2013). Yapılan araştırmada AA1, AA2 ve AA3'ün aylık eğitim planlarının bu değerlendirme kriterlerine uygun yapılmadığı görülmektedir.

Tablo 3

MA1, MA2 ve MA3'e Ait Eylül, Ekim ve Kasım Aylarına İlişkin Aylık Eğitim Planı Genel Değerlendirme Tablosu

AYLAR	ÖĞRETMENLER	GENEL DEĞERLENDİRME		
		Çocuk Açısından	Öğretmen Açısından	Program Açısından
EYLÜL	MA1			
	MA2	✓	✓	✓
	MA3	✓	✓	✓
EKİM	MA1			
	MA2	✓	✓	✓
	MA3	✓	✓	✓
KASIM	MA1			
	MA2	✓	✓	✓
	MA3	✓	✓	✓
TOPLAM		6	6	6

Tablo 3 incelendiğinde; MA1'in eylül, ekim ve kasım aylarına ait aylık eğitim planları genel değerlendirme bölümlerinin "Çocuk açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen açısından" değerlendirme yapılmadığı ve boş bırakıldığı görülmektedir.

MA2'e ait planlar incelendiğinde eylül, ekim ve kasım aylarına ait aylık eğitim plan değerlendirmelerinin yapıldığı görülmektedir. Eylül aylık eğitim planı "Çocuk Açısından" incelendiğinde "Öğrenciler, etkinliklere keyifle katıldı. Uyum sorunu yaşanmadı." değerlendirilmesi yapılmıştır. "Program açısından" incelendiğinde "Pandemiden dolayı öğrenciler eylül ayında, 2 gün okula gelebildiklerinden, kazanım ve göstergeler ile bazı kavramlar tam olarak ele alınamamıştır. İlerleyen aylarda söz konusu kazanım ve göstergeler ile kavramlar tespit edilip tekrar ele alınmasına karar verilmiştir." ifadeleri kullanılmıştır. "Öğretmen Açısından" değerlendirildiğinde ise "Ailelerle tanışıldı. Velilere, pandemiden dolayı alınan tedbirler hakkında, bilgi verildi. Toplantı zoom uygulaması üzerinden yapıldı." değerlendirmesine yer verilmiştir.

MA3'e ait aylık eğitim planları incelendiğinde eylül, ekim ve kasım aylarına ait genel değerlendirmelerin yapıldığı görülmektedir. MA3'e ait kasım aylık eğitim plan "Çocuk Açısından" incelendiğinde "Planda var olan belirli gün ve haftalar yönelik yapılan etkinliklerde çocukların aktif katılımı sağlandı. Ayrıca plandaki kavram, sayı, şekil çalışmaları da yapılarak çocukların öğrenmesi sağlandı." ifadeleri kullanılmıştır. Aylık eğitim plan "Program Açısından" incelendiğinde "Belirlenen amaç ve kazanımlar doğrultusunda günlük planlar uygulandı. Günlük planlar çocukların yaş seviyesine ve ilgisine uygun seçildi." olarak ifade edildiği görülmüştür. Aylık eğitim plan "Öğretmen Açısından" değerlendirildiğinde "Rehber olundu. Günlük planlar doğrultusunda eve gönderilen aile bülteni ile ailelerinde eğitime katılımı sağlandı. Öğrencilerin ince motor kas gelişimi için makas kesme ve kalem tutma davranışları üzerinde duruldu. Ailelerden de bu konuda destek istendi." değerlendirmesi yapılmıştır.

Aylık eğitim planları, çocukların gelişimini desteklemeye yönelik faaliyetleri planlamak amacıyla kazanım ve göstergeler, kavramlar, alan gezileri, özel gün ve haftalar, aile katılım etkinlikleri ve değerlendirmeyi içine alan bir çalışma taslağı olarak planlanmalıdır (MEB, 2013). Yapılan incelemelerde öğretmenlerin çok boyutlu değerlendirme yaptığı; ancak çok boyutlu değerlendirme içeriğinin yeterli olmadığı görülmektedir.

Tablo 4

TA1, TA2 ve TA3'e Ait Eylül, Ekim ve Kasım Aylarına İlişkin Aylık Eğitim Planı Genel Değerlendirme Tablosu

AYLAR	ÖĞRETMENLER	GENEL DEĞERLENDİRME		
		Çocuk Açısından	Öğretmen Açısından	Program Açısından
EYLÜL	TA1	✓	✓	✓
	TA2	✓	✓	✓
	TA3			
EKİM	TA1	✓	✓	✓
	TA2	✓	✓	✓
	TA3			
KASIM	TA1	✓	✓	✓
	TA2			
	TA3	✓		
TOPLAM		5	5	5

Tablo 4 incelendiğinde; TA1'in eylül, ekim ve kasım aylarına ait aylık eğitim planları "Çocuk Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" genel değerlendirmenin MEB (2013), okul öncesi eğitim programında yer almayan bir kontrol listesi aracılığıyla gerçekleştirildiği; ay sonunda artı (+), yarım artı (⊥) ve eksi (-) olarak işaretlenme yoluyla değerlendirme yapıldığı görülmektedir.

TA2'ye ait eylül aylık eğitim planı, genel değerlendirmesi incelendiğinde "Çocuk Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" bölümlerinin doldurulduğu görülmektedir. "Çocuklar Açısından" incelendiğinde "Programda yer alan kazanım ve göstergelere yönelik çalışıldı. Planda ifade edilen faaliyetler, çocukların dikkatini çekti. Hiçbir problem yaşanmadan etkinlikler tamamlandı." olarak değerlendirme yapılmıştır. "Program Açısından" incelendiğinde "Planlamada alınan amaç ve kazanımlara ulaşmaya çalışıldı. Etkinlik çeşitliliğine dikkat edildi. Sadece bir etkinliğe değil pek çok etkinliğe yer verilmeye çalışıldı." cümleleriyle değerlendirme yapılmıştır. "Öğretmen Açısından" değerlendirme incelendiğinde ise "Etkinlikler keyifliydi, akıcı bir şekilde faaliyetler gerçekleşti." değerlendirmesine yer verilmiştir.

TA2'ye ait ekim aylık eğitim planı "Çocuklar Açısından" incelendiğinde "Planda yer alan etkinliklerin uygulanmasında her hangi bir problem yaşanmadı, çocuklar etkinliklere katıldı ve program eksiksiz tamamlandı." "Program Açısından" incelendiğinde "Planlamada alınan amaç ve kazanımlara ulaşmaya çalışıldı. Etkinliklerin gün içindeki dağılımında aktif ve pasif dengesi kurulmaya çalışıldı." "Öğretmen Açısından" incelendiğinde ise "Etkinlik çeşitliliğine dikkat edildi. Sadece bir etkinliğe değil pek çok etkinliğe yer verilmeye çalışıldı." ifadelerine yer verildiği görülmüştür. Gözlem sonucu ulaşılan verilerin, çocukların ihtiyaçları doğrultusunda bir sonraki plana dahil edilmesi önemlidir (MEB, 2013). Yapılan incelemede, bu tür değerlendirmeye yer verilmediği görülmektedir. Ayrıca TA2 kasım aylık eğitim planı incelendiğinde "Çocuk Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" değerlendirme yapılmadığı görülmüştür. TA3'e ait eylül, ekim ve kasım aylık eğitim planlarına ait genel değerlendirme bölümleri incelendiğinde ise değerlendirmenin yapılmadığı görülmüştür.

Okul öncesi dönemin çok önemli olması, sürecin planlı ve programlı olmasını gerekli kılmaktadır. Gerçekleşen etkinlikler, programda bulunan kazanımlar doğrultusunda; süreç ve sonuç çocukların göstermesi hedeflenen çıktılara uygun takip edilmelidir. Bu anlamda okul öncesi eğitiminde değerlendirme, çocuğun gelişiminin bir parçası olarak ayrıntılı ve bütünsel bir şekilde gözlem yapılması ve sonuçların rapor olarak hazırlanmasıyla birlikte öngörülen planın tüm yönleriyle değerlendirilmesi anlamına gelmektedir (MEB, 2013). Yapılan incelemede, bu anlamda, planlarda eksikliklerin olduğu görülmüştür.

Tablo 5

YA1, YA2 ve YA3'e Ait Eylül, Ekim ve Kasım Aylarına İlişkin Aylık Eğitim Planı Genel Değerlendirme Tablosu

AYLAR	ÖĞRETMENLER	GENEL DEĞERLENDİRME		
		Çocuk Açısından	Öğretmen Açısından	Program Açısından
EYLÜL	YA1	✓	✓	✓
	YA2	✓	✓	✓
	YA3	✓	✓	✓
EKİM	YA1	✓	✓	✓
	YA2	✓	✓	✓
	YA3	✓	✓	✓
KASIM	YA1	✓	✓	✓
	YA2	✓	✓	✓
	YA3	✓	✓	✓
TOPLAM		9	9	9

Tablo 5 incelendiğinde; YA1'e ait eylül aylık eğitim planı "Çocuk Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" genel değerlendirmelerin yapıldığı görülmüştür. "Çocuk Açısından" değerlendirme incelendiğinde "Çocukları mevcut şartlara hazırlamak amacıyla yapılan güzel bir plan olmuştur. Çocuklar okula alışma sürecini zorlanmadan geçirdi." olarak ifade edilmiştir. "Program Açısından" incelendiğinde "Plan çocukların yaşına gelişimsel özelliklerine uygundur. Beslenme saati, covid dolayısıyla yapılmadığından, planda yer almaz." olarak değerlendirme yapılmıştır. "Öğretmen Açısından" incelendiğinde ise "Sınıf mevcutlarının çok az olması oryantasyon dönemini kolaylaştırdı. Etkinlikler düzenli uygulandı. Herhangi bir sorun yaşanmadı." şeklinde değerlendirmenin yapıldığı görülmüştür.

YA2'ye ait aylık eğitim planları incelendiğinde genel değerlendirmelerin yapıldığı görülmektedir. YA2'ye ait ekim aylık eğitim planı incelendiğinde "Çocuk Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" değerlendirmenin yapılmadığı görülmüştür. Değerlendirme başlığı altında "Öğrenciler okula uyum sağladı ve etkinliklere istekli katıldı. Yapılan oyun etkinliklerini eğlenceliydi. Programa uygun hazırlanan aylık eğitim planı uygulandı ve bir sorun yaşanmadı. Uygulamalar için gerekli materyaller ve malzemeler veli işbirliği ile sağlandı." yorumuyla bütün bir ayın planı toplu olarak özetlenmiştir.

YA3' ve YA3'e ait kasım aylık eğitim planı "Çocuklar Açısından" incelendiğinde "Genel olarak çocukların etkinliklere katılım ve ilgileri güzeldi." cümlesiyle ifade edilmiştir. "Program Açısından" incelendiğinde "Belirlenen program doğrultusunda eğitim etkinlikleri gerçekleştirildi." olarak yine tek cümleyle ifade edildiği görülmüştür. "Öğretmen Açısından:" incelendiğinde ise "Uygulamalarda bir problem durumu oluşmadı." olarak yazıldığı görülmüştür. Öğretmenler, çocuk gelişim gözlem formları aracılığıyla ulaştığı verileri göz önünde bulundurarak çocukları, programı ve kendisini değerlendirmeli ve söz konusu sonuçlara aylık eğitim planında yer vermelidir (MEB, 2013). Özellikle yaşanan Covid 19 sürecindeki çocukların gelişimlerinin takibi açısından bu formların doldurulması, sürecin etkisini ölçmek için önemli olabilirdi. Ancak bu tür çalışmaların yapılmadığı görülmektedir.

Günlük Eğitim Akışlarının İncelenmesi

MEB (2013), okul öncesi eğitim programı çerçevesinde 12 öğretmene ait, 3 aylık eğitim ve yarım günlük eğitim akışları incelenmiştir. Her öğretmene ait 48 yarım günlük eğitim akışı olmak üzere toplam 576 günlük eğitim akışı incelenmiştir.

Tablo 6

AG1, AG2 ve AG3'e Ait Eylül, Ekim ve Kasım Aylarına İlişkin Yarım Günlük Eğitim Akışı Genel Değerlendirme Tablosu

AYLAR	HAFTALAR GÜNLER	ÖĞRETMENLER	GENEL DEĞERLENDİRME		
			Çocuk Açısından	Program Açısından	Öğretmen Açısından
EYLÜL	2 Hafta (10 Gün)	AG1	10	10	10
		AG2	10	10	10
		AG3	0	0	0
EKİM	4 Hafta (20 Gün)	AG1	20	20	20
		AG2	20	20	20
		AG3	0	0	0
KASIM	4 Hafta (20 Gün)	AG1	20	20	20
		AG2	20	20	20
		AG3	0	0	0
TOPLAM			100	100	100

Tablo 6 incelendiğinde; AG1 ve AG2'nin eylül, ekim ve kasım aylarına ait yarım günlük eğitim akışları "Çocuk Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" genel değerlendirmenin MEB (2013), okul öncesi eğitim programında yer almayan bir kontrol listesi aracılığıyla gerçekleştiği; ay sonunda artı (+), yarım artı (⊥) ve eksi (-) olarak işaretlenme yoluyla değerlendirme yapıldığı görülmektedir. AG3'e ait eylül, ekim ve kasım aylarına ait yarım günlük eğitim akışları incelendiğinde "Çocuk Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" doldurulmadığı, boş bırakıldığı görülmüştür.

Tablo 7

MG1, MG2 ve MG3'e Ait Eylül, Ekim ve Kasım Aylarına İlişkin Yarım Günlük Eğitim Akışı Genel Değerlendirme Tablosu

AYLAR	HAFTALAR GÜNLER	ÖĞRETMENLER	GENEL DEĞERLENDİRME		
			Çocuk Açısından	Program Açısından	Öğretmen Açısından
EYLÜL	2 Hafta (10 Gün)	MG1	0	0	0
		MG2	10	10	10
		MG3	10	10	10
EKİM	4 Hafta (20 Gün)	MG1	0	0	0
		MG2	20	20	20
		MG3	20	20	20
KASIM	4 Hafta (20 Gün)	MG1	0	0	0
		MG2	20	20	20
		MG3	20	20	20
TOPLAM			100	100	100

Tablo 7 incelendiğinde; MG1'in eylül, ekim ve kasım aylarına ait yarım günlük eğitim akışlarının "Öğrenci Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" doldurulmadığı görülmektedir.

MG2'ye ait, eylül ayı, yarım günlük eğitim akışları incelendiğinde "Öğrenci Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" doldurulduğu görülmektedir. "Çocuk Açısından" incelendiğinde "Okulun bölümleri gezmek, okula ilk kez başlayan öğrencilerin ilgisini çekerken; şiiir etkinliği çocukların çok ilgisini çekmedi." "Program Açısından" incelendiğinde "Program uygulandı." "Öğretmen Açısından" incelendiğinde "Sosyal mesafe kurallarına uygun davranıldı. Çocuklarla keyifli zaman geçirildi." ifadelerinin yazıldığı görülmektedir.

MG3'e ait, eylül ayı, yarım günlük eğitim akışları incelendiğinde "Öğrenci Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" doldurulduğu görülmektedir. "Çocuk Açısından" incelendiğinde "Çocukların ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan programda yer alan kazanımlara yönelik çalışmalar yapıldı. Uygulanan planda çocuklar için faaliyetler ilginçti, dikkatlerini çekti, etkinlikler öğrencilerle birlikte gerçekleşti. Çocukların hepsi uygulamada yer aldı." değerlendirmesinin yapıldığı görülmektedir. "Program Açısından" incelendiğinde aynı

şekilde “Çocukların ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan programda yer alan kazanımlara yönelik çalışmalar yapıldı. Uygulanan planda çocuklar için faaliyetler ilginçti, dikkatlerini çekti, etkinlikler öğrencilerle birlikte gerçekleşti. Çocukların hepsi uygulamada yer aldı.” değerlendirmesi tekrarlanarak değerlendirme bölümüne yazıldığı görülmüştür. “Öğretmen Açısından” incelendiğinde “Amaçlar çocukların gelişim seviyelerine uygunluğu ve etkinlikler arasındaki aktif-pasif dengesinin sağlanmış olması öğretmen olarak başarılı olmamda bana yardımcı oldu. Planı uygularken bir zorluk yaşamadım. Çocuklar etkinliklere kolay ilgi gösterdi.” ifadeleri değerlendirme olarak yansıtılmıştır.

MG2’ye ait, ekim ayı, yarım günlük eğitim akışları incelendiğinde “Öğrenci Açısından”, “Program Açısından” ve “Öğretmen Açısından” doldurulduğu görülmektedir. “Çocuk Açısından” incelendiğinde “Çocukların seviyesine uygun bir plan hazırlandı ve uygulandı. Ancak yeterli katılım sağlanamadı. Bazı öğrenciler etkinliklere katılmak istemedi. Yine de planlanan etkinlikler süreye uygun bir şekilde tamamlatıldı.” olarak ifade edildiği görülmektedir. “Program Açısından” incelendiğinde “Faaliyetlere yönelik plana dahil edilen kazanım ve göstergelere ulaşıldı. Hem bireysel hem de grup etkinliği gerçekleşti. Faaliyetler için öngörülen süre yeterliydi. Çocuklar çok eğlendi. Herhangi bir sıkıntı yaşanmadı, plan tamamlatıldı.” olarak değerlendirme yapılmıştır.

MG3’e ait, ekim ayı, yarım günlük eğitim akışları incelendiğinde “Öğrenci Açısından”, “Program Açısından” ve “Öğretmen Açısından” doldurulduğu görülmektedir. “Çocuklar Açısından” değerlendirdiğinde “Tüm çocukların katılımı sağlandı. Çocukların severek faaliyetlere katıldığı gözlemlendi. Çocuklar yönergelere uygun hareket etti. Plan amaçlandığı şekilde uygulandı.” değerlendirmesi yapılmıştır. “Program Açısından” incelendiğinde “Planın tamamı uygulandı. Uygulama aşamalarında herhangi bir problemle karşılaşmadı. Çocuklar nezaket kelimelerini öğrendi.” “Öğretmen Açısından” incelendiğinde “Planı uygularken bir zorluk yaşamadım. Bireysel konuşmalarda çocukların hepsinin kendilerini ifade etmelerine yeterince fırsat verildi.” değerlendirmeleri yapıldığı görülmektedir.

MG2’ye ait, kasım ayı, yarım günlük eğitim akışları incelendiğinde “Öğrenci Açısından”, “Program Açısından” ve “Öğretmen Açısından” doldurulduğu görülmektedir. “Çocuk Açısından” incelendiğinde “Yapılan plan çocukların kendilerini ifade etmelerine fırsat verdiği için, çocukların etkinliklere severek katıldığı gözlemlendi.” Etkinliklere geçiş akıcı bir biçimde düzenlendi.” ifadeleri yazılmıştır. “Program Açısından” incelendiğinde “Plan kazanım ve göstergelere ulaşılacak etkinliklerden oluşmuştur. Programdaki etkinlikler amaç ve kazanımların gerçekleşmesine olanak tanıdı.” olarak değerlendirme yapılmıştır. “Öğretmen Açısından” incelendiğinde “3 rakamına öğrencilerin ilgisini çekebildim. Yazmada zorlanan öğrencilerle birebir ilgilenildi. Planı uygularken bir zorluk yaşamadım.” değerlendirmesinin plana yansıtıldığı görülmektedir.

MG3’e ait, kasım ayı, yarım günlük eğitim akışı incelendiğinde “Öğrenci Açısından”, “Program Açısından” ve “Öğretmen Açısından” doldurulduğu görülmektedir. “Çocuklar Açısından” incelendiğinde “Uygulanan plan çocukların seviyelerine uygundu, çalışmalar keyifliydi. Öğrenciler doğru beslenme için yapılan çalışmalara ilgi gösterdi.” değerlendirmesi yapılmıştır. “Program Açısından” incelendiğinde “Uygulanan planda kazanım ve göstergeler konuya uygundu, etkinlikler sıkıcı değildi, çocuklar etkinliklere katıldı.” cümlesi değerlendirme olarak yer almıştır. Plan “Öğretmen Açısından” incelendiğinde “Uygulanan plan içerikleri çocuğun seviyesine uygundu, etkinlikler eğlenceliydi, katılım yüksekti. Çocuklar etkinliklere severek katıldı.” değerlendirmesinin yapıldığı görülmüştür.

Öğretmenler tarafından değerlendirme yapılırken; plan ve uygulama arasındaki tutarlılığı desteklemek amacıyla, yeni durumları fark edip bir sonraki plana dâhil etmeleri, daha sağlıklı bir eğitim sürecinin sağlanması açısından önemli görülmektedir (MEB, 2013). Yapılan incelemede değerlendirmenin bu şekilde yapılmadığı, yarım günlük eğitim akışı ve aylık eğitim planları arasında bir bütünlük olmadığı görülmüştür.

Tablo 8

TG1, TG2 ve TG3'e Ait Eylül, Ekim ve Kasım Aylarına İlişkin Yarım Günlük Eğitim Akışı Genel Değerlendirme Tablosu

AYLAR	HAFTALAR GÜNLER	ÖĞRETMENLER	GENEL DEĞERLENDİRME		
			Çocuk Açısından	Program Açısından	Öğretmen Açısından
EYLÜL	2 Hafta (10 Gün)	TG1	10	10	10
		TG2	10	10	10
		TG3	0	0	0
EKİM	4 Hafta (20 Gün)	TG1	20	20	20
		TG2	20	20	20
		TG3	0	0	0
KASIM	4 Hafta (20 Gün)	TG1	20	20	20
		TG2	20	20	20
		TG3	0	0	0
TOPLAM			100	100	100

Tablo 8 incelendiğinde; TG1, TG2 ve TG3'e ait; eylül, ekim ve kasım aylarına ait yarım günlük eğitim akışlarındaki genel değerlendirmelerin "Çocuk Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" TG3'ün değerlendirme yapmadığı; TG1 ve TG2'nin ise değerlendirmeyi MEB (2013), okul öncesi eğitim programında yer almayan bir kontrol listesi aracılığıyla gerçekleştirdiği; ay sonunda artı (+), yarım artı (⊥) ve eksi (-) olarak işaretlenme yoluyla değerlendirme yapıldığı görülmektedir

Tablo 9

YG1, YG2 ve YG3'e Ait Eylül, Ekim ve Kasım Aylarına İlişkin Yarım Günlük Eğitim Akışı Genel Değerlendirme Tablosu

AYLAR	HAFTALAR GÜNLER	ÖĞRETMENLER	GENEL DEĞERLENDİRME		
			Çocuk Açısından	Program Açısından	Öğretmen Açısından
EYLÜL	2 Hafta (10 Gün)	YG1	10	10	10
		YG2	10	10	10
		YG3	0	0	0
EKİM	4 Hafta (20 Gün)	YG1	20	20	20
		YG2	0	0	0
		YG3	20	20	20
KASIM	4 Hafta (20 Gün)	YG1	20	20	20
		YG2	0	0	0
		YG3	20	20	20
TOPLAM			100	100	100

Tablo 9 incelendiğinde; YG1'e ait, eylül ayı, yarım günlük eğitim akışlarının "Çocuk Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" genel değerlendirmelerin yapıldığı görülmektedir. "Çocuk Açısından" incelendiğinde "Çocuklar etkinliklere aktif olarak katıldı. Zorluk yaşanmadı." ifadesi kullanılmıştır. "Program açısından" incelendiğinde "Plan çocukların yaş ve gelişimsel özelliklerine uygun hazırlanmıştır." değerlendirmesi yapılmıştır. "Öğretmen Açısından" incelendiğinde "Plan uygulanırken herhangi bir sorun yaşanmadı. Etkinlikler arası geçişler iyi ayarlandı." ifadelerinin kaydedildiği görülmektedir.

YG2'ye ait, ekim ayı, yarım günlük eğitim akışları incelendiğinde "Çocuk Açısından", "Program Açısından" ve "Öğretmen Açısından" yapıldığı görülmektedir. "Çocuk Açısından" incelendiğinde "Çocukların ilgi ve katılımları iyiydi. Etkinlik akıcı şekilde sunuldu. Belirlenen süre yeterliydi. Etkinliğin gün içindeki dağılımı uygun şekildeydi." ibaresinin yazıldığı görülmektedir. "Öğretmen Açısından" incelendiğinde "Etkinlik çok ilgilerini çekti. Etkinlik

eğlenceliydi. Programı aksatan bir durum yaşanmadı.” olarak kaydedilmiştir. “Program Açısından” incelendiğinde “Etkinlik çocukların gelişim düzeyine uygundu. İlgi çekecek materyallere yer verildi. Etkinliklerin gün içinde dağılımı uygundu. Betimleyici ve duyuşsal sorularla günün değerlendirmesi yapıldı.” olarak özetlenmiştir. “Öğretmen Açısından” incelendiğinde ise “Plan başarıyla tamamlandı.” ifadesi yazıldı; ancak YG2 ekim ve kasım aylarına ait günlük eğitim akışlarının ise boş bırakıldığı görülmektedir.

YG3’e ait, eylül ayı, yarım günlük eğitim akışı incelendiğinde “Çocuk Açısından”, “Program Açısından” ve “Öğretmen Açısından” değerlendirmelerin yapılmadığı görülmüştür.

YG1’e ait, ekim ayı, yarım günlük eğitim akışları incelendiğinde “Çocuk Açısından”, “Program Açısından” ve “Öğretmen Açısından” değerlendirmenin yapıldığı görülmektedir. Genel değerlendirme “Çocuk Açısından” incelendiğinde “Çocuklar etkinliğe kolay ilgi gösterdi. Etkinlikte farklı materyallere yer verildi. Betimleyici sorularla günün değerlendirilmesi yapıldı.” ifadesi yer aldığı görülmektedir. “Öğretmen Açısından” incelendiğinde “Çocukların ilgi ve katılımları iyiydi. Etkinlik akıcı şekilde sunuldu. Belirlenen süre yeterliydi.” ve “Program Açısından” incelendiğinde ise “Çocukların kazanım ve göstergelere ulaşması için etkinlik yeterliydi. Program kolay uygulanabilir şekildeydi.” olarak ifade edilmiştir.

YG3’e ait, ekim ayı, yarım günlük eğitim akışları incelendiğinde “Çocuk Açısından”, “Program Açısından” ve “Öğretmen Açısından” değerlendirmenin yapıldığı görülmektedir. Ancak genel değerlendirmelerin tek cümleyle ifade edildiği görülmüştür. Genel değerlendirme “Çocuk Açısından” incelendiğinde “Etkinlik çocukların gelişim düzeyine uygundu.” ifadesi yer aldığı görülmektedir. “Program Açısından” incelendiğinde ise “Etkinliklerin gün içinde dağılımı uygundu.” ve “Öğretmen Açısından” incelendiğinde “İlgi çekecek materyallere yer verildi.” olarak değerlendirme yapılmıştır.

YG1’e ait, kasım ayı, yarım günlük eğitim akışları “Çocuk Açısından” incelendiğinde “Çocukların ilgi ve katılımları iyiydi. Etkinlik akıcı şekilde sunuldu.” ifadesi yer aldığı görülmüştür. “Program Açısından” “Belirlenen süre yeterliydi. Etkinliğin gün içindeki dağılımı uygun şekildeydi.” “Program Açısından” incelendiğinde “Etkinlik çocukların gelişim düzeyine uygundu. İlgi çekecek materyallere yer verildi. Etkinliklerin gün içinde dağılımı uygundu. Betimleyici ve duyuşsal sorularla günün değerlendirmesi yapıldı.” değerlendirme yapılmıştır. “Öğretmen Açısından” incelendiğinde “Etkinlik çok ilgilerini çekti. Eğlendirecek şekilde sunuldu. Programı aksatan bir durum yaşanmadı.” olarak her güne benzer ifadeler kullanılmıştır.

YG3’e ait, kasım ayı, yarım günlük eğitim akışları incelendiğinde “Çocuk Açısından”, “Program Açısından” ve “Öğretmen Açısından” değerlendirme yapıldığı ve tek cümleyle özetlendiği görülmektedir. Çocuk Açısından: “Çocukların ilgi ve katılımları iyiydi.”, Program Açısından: “Belirlenen süre yeterliydi” ve Öğretmen Açısından: “Etkinlik akıcı şekilde sunuldu.” olarak değerlendirilmiştir.

Yapılan incelemelerde MEB (2013)’e göre çok boyutlu değerlendirmeye yer verildiği; ancak gelişimin izlenmesi için doldurulacak formlara, bir günlük eğitim akışının bir sonraki günün planlanmasına ne şekilde yansıtılacağı; öğretmen bu durumda kendisini değerlendirip güdülenmesi ve yaratıcılığın desteklenmesine yönelik ipuçlarına yer verilmediği görülmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Yapılan araştırmada öğretmenlerin % 50’sinin çok yönlü değerlendirme yerine kendisinin hazırladığı bir kontrol listesi aracılığıyla değerlendirme yaptığı görülmüştür. Ayrıca katılımcıların % 8.33’ü çok boyutlu değerlendirme yerine, günü değerlendirme zamanını doldurduğu, % 25’inin doldurmadığı, % 15,3’ünün kes-yapıştır yaptığı görülmektedir. Öğretmenlerin % 1.37’sinin ise genel değerlendirme bölümlerini çok boyutlu olarak MEB (2013)’e göre doldurduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin aylık eğitim plan ve yarım günlük eğitim akışları MEB (2013), çok yönlü değerlendirme açısından incelendiğinde, MEB kapsamında olmayan değerlendirmelerin öğretmenler tarafından kullanıldığı görülmektedir. Yapılan araştırma sonucunda 12 öğretmenin 6’sı (% 50), 306 aylık eğitim plan ve yarım günlük eğitim akışında çok yönlü değerlendirme yapmadığı, kontrol listesi aracılığıyla işaretleme yapmak suretiyle değerlendirme yaptıkları görülmüştür. Bu yeni durum, MEB (2013), hedef ve beklentilerinden uzak bir değerlendirme yöntemidir. Kontrol listesi aracılığıyla değerlendirme yapmak, değerlendirme sonuçlarının dikkate alınarak planlama yapılmasını ve mevcut durumun detaylı şekilde ortaya konmasını önleyebilmekte ve değerlendirme amacından uzaklaştırmaktadır.

Öğretmenlerin hazır plan kullanmaları, değerlendirmelere yansıdığı görülmektedir. Öğretmen tarafından tespit edilmeyen kazanım ve göstergelerin, uygulama esnasında temaların/konuların gölgesinde kaldığı, süreçte

tema/konuların ön plana çıktığı ve bunun değerlendirmelere yansdığı görülmüştür. Oysa tema/konular amaç değil, araç olarak sürece dâhil edilmelidir.

Yapılan araştırma sonucunda öğretmenlerin çok yönlü değerlendirme (Çocuk, program ve öğretmen açısından) ile günü değerlendirme zamanı için yapılan değerlendirmeleri karıştırdıkları ortaya çıkmıştır. Katılımcıların % 8.33'ü çok boyutlu değerlendirme yerine, günü değerlendirme zamanında olduğu gibi tek bir değerlendirme yaptıkları görülmüştür. Bu şekilde yapılan değerlendirmeler, çoklu değerlendirmenin amacına, uygulama ve sonuçlarına uygun görülmemektedir.

Yapılan araştırmada AA3, MA1 ve TA3'ün aylık eğitim planları; AG3, MG1 ve TG3'ün yarım günlük eğitim akışlarını (eylül, ekim ve kasım aylarını) doldurmadığı ve boş bıraktığı görülmüştür. Bu anlamda aylık eğitim planları ve yarım günlük eğitim akışlarının % 25'inin doldurulmadığı görülmektedir. TA2 bir aylık eğitim planı ve YG3 ise bir aya ait bütün yarım günlük eğitim akışlarındaki çok boyutlu genel değerlendirmeyi yapmadıkları görülmüştür. Boş bırakılan genel değerlendirmeler; sınıfta yapılan etkinlikleri, çocuğun aldığı yol, çocuğun gelişimi ve öğretmenin yetileri, çalışma prensibi hakkında bir geri dönütün olmadığını göstermektedir. Böyle bir sonuç, yapılandırmacı bir eğitim sisteminin, eğitim hedeflerini ve sonuçlarını görünür kılmayacaktır. Bu tür değerlendirmeler hem hedefleri hem de çıktılarını çocuklar, program ve öğretmen adına görünürlüğü ve sürekliliği destekleyen süreçleri besleyen ve bir planın yol haritasını belirleyen birer unsur olmaktan uzaklaşmış olacaktır.

Yapılan araştırmada AA1 ekim ve kasım aylarına ait aylık eğitim planları, kes yapıştır yoluyla, her hangi bir durum tespiti yapmadan doldurduğu görülmüştür. Bu durum incelenen aylık eğitim plan ve günlük eğitim akışlarının % 15,3'ünü oluşturmaktadır. YA3, MG2 ve YG1 ise sabit ve tek cümlelik değerlendirmeler yaparak çok yönlü değerlendirmeye yönelik MEB (2013) tarafından ifade edilen ve değerlendirmenin bir sonraki ayın çalışmalarını nasıl etkileyeceği, planın ne doğrultuda yol alacağıyla ilgili bilgilere yer vermediği görülmüştür. Bu durum, çok boyutlu bir değerlendirmeden uzak olduğundan, planlar arasında tutarlılık ve bütünlüğü sağlayamamaktadır.

TA2, MG2 ve MG3'ün planları incelendiğinde genel olarak çoklu değerlendirmeye yönelik ifadeler yer verildiği (% 1.37); ancak MEB (2013) tarafından ifade edilen ve değerlendirmenin bir sonraki ayın çalışmalarını nasıl etkileyeceği, planın ne doğrultuda yol alacağıyla ilgili bilgilere rastlanılmamıştır.

Genel olarak yarım günlük eğitim akışları ile aylık eğitim planları incelendiğinde, öğretmenlerin değerlendirme kısmına daha çok olumlu sonuçları yazdığı; olumsuz, eksik durumları değerlendirme bölümüne yansıtılmaktan kaçındıkları görülmüştür. Olumsuz durum yansıtan öğretmenlerin ise plan ve uygulama sürecinde yaşanan aksaklıkların ne zaman ve ne şekilde telafi edileceğine dair bilgilere yer vermediği, sonraki planlara durumun yansıtılmadığı görülmektedir.

Yapılan çok yönlü genel değerlendirmeler incelendiğinde; öğretmenin plan ve uygulama arasında tutarlılığı desteklemek amacıyla, ortaya çıkan yeni durum ve ihtiyaçlara uygun olarak sürecin ne olduğu konusunda, sonraki planlar arasında bir bütünlük görülmemiştir. Bu tür değerlendirmeler, her planı kendi içinde bağımsız, diğer planlardan kopuk bir izlenim vermektedir.

Değerlendirmeler incelendiğinde, gerçekleşen etkinlikler hakkında bilgi vermekten uzak, ipuçları olmayan, genel olarak ifade edilmiş cümleler olduğu görülmüştür. Oysa her değerlendirme bir önceki planın sonucu ve bir sonraki planın yol haritasıdır.

Her etkinlik, belirli kazanım ve göstergeleri hedef olarak görünür kılmak için bir araçtır. Ancak değerlendirmelerde, tema ve konulara, vurgu yapıldığı görülmüştür. Buda öğretmenlerin uyguladığı plana yabancı olduğu ve hazır plan kullanmasından kaynaklandığı sonucunu doğurmaktadır. Çünkü katılımcıların aylık eğitim plan ve yarım günlük eğitim akışları incelendiğinde %50'sinin aynı yayın evine ait hazır planı kullandığı görülmüştür.

Çok boyutlu değerlendirme MEB (2013), okul öncesi eğitimi programının bir parçasıdır. Eğitimde, planlamadan uygulamaya kadar eksik bırakılan her parça, eğitimi kendi içinde bocalamaya sokar. Çok yönlü değerlendirme uygulamalarına yönelik yaşanan sıkıntıların nedenlerine yönelik MEB'in sorun tespiti yapması ve çözümüne yönelik öğretmenlere hizmetiçi eğitim vermesi önemlidir.

Bu aşamada MEB (2013), "Gelişim Gözlem Formu", "Gelişim Raporu" ve "Gelişim Dosyası"ndan yararlanılması gerektiğini belirtmiştir. Yapılan incelemelerde, öğretmenin bunlardan yararlandığına dair bir değerlendirmeye rastlanılmamıştır. MEB (2016), çocuk açısından değerlendirme yapılırken; soru sorma, etkinlikle ilgili sohbet

etme, birbirine sunum yapma, çalışma sayfaları, resim, afiş, poster çalışmaları yapılması, etkinliklerin fotoğraflanıp daha sonra fotoğraflar hakkında konuşulması, etkinlik bağlantılarının yapılması şeklinde de yapılabileceğini vurgulamıştır. Değerlendirmelerde bu tür bir sonuca ulaşamamıştır.

Programın değerlendirmesi, MEB (2013) tarafından, öğretmenlerin plan ve uygulamada yer alan faaliyetleri tüm yönleriyle değerlendirilmesi olarak tanımlanmıştır. Yapılan araştırmada öğretmenlerin, çoğunlukla çok boyutlu değerlendirme yapmadıkları görülmüştür.

Programın öğretmen açısından değerlendirmesi, MEB (2013) tarafından, öğretmenin sınıf ortamındaki başarısına ilişkin farkındalık oluşturmaya ve ihtiyaç duyulan tedbirlere ilişkin kullanılacak bir yöntem olarak tanımlanmış; öğretmenlerin kendilerinde eksiklik hissettikleri alanlarda, onları destekleyecek bir süreç olarak ifade edilmiştir. Ancak yapılan çalışmada öğretmenlerin kendilerine atıfta bulunup, herhangi bir eleştiri yaptığını görülmemiştir.

Literatür taramasında "Gelişim Gözlem Formu", "Gelişim Raporu" ve "Gelişim Dosyası" (MEB, 2013); kontrol listeleri, anekdot, gözlem, portfolyo, standart testler, gelişim raporlarının ölçme ve değerlendirme araçları olarak kullanılabilmesi ifade edilmektedir (AÇEV, 2020; Balcı ve Tezel-Şahin, 2021; Güçlü ve Ankara, 2020; Kan, 2007; Sapsağlam, 2013). Yapılan incelemede 612 aylık eğitim plan ve yarım günlük eğitim akışında söz konusu ölçme ve değerlendirme araçlarına yer verilmediği görülmektedir. Araştırmalar, okul öncesi öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanmada yetersiz olduklarını vurgulanmaktadır (Erdoğan ve ark. 2021; Sezer, 2010).

Öneriler

1. Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler işbirliğiyle öğretmenlere değerlendirmeye yönelik hizmetçi eğitimler verilebilir.
2. İçinde öğretmenlerinde bulunduğu bir çalıştay düzenlenerek Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler işbirliğiyle programın hem günü değerlendirme bölümü hem de genel değerlendirme bölümleri revize edilebilir.
3. Öğretmenlerin evrak yükünü azaltacak ve hazır plan kullanmasını engelleyecek daha pratik plan örnekleri oluşturulabilir.
4. Hizmetçi eğitim yoluyla okul öncesi eğitimi öğretmenlerine ölçme ve değerlendirmeye ilişkin araçların kullanımına yönelik eğitim verilebilir.

Teşekkür ve Yazar Katılım Oranı

Yazar Katkısı (Authors' contributions): Bu çalışmada literatür ve bulgular birinci yazar, yöntem, tartışma ve sonuç bölümleri ikinci yazar tarafından yazılmıştır.

Etik Kurul Onayı (Ethics approval): Bu çalışma Mersin Üniversitesi Etik Kurulu'ndan Sayı No: 06, Tarih: 18/05/2021 ve Mersin İl Millî Eğitim Müdürlüğü Etik Komisyonu Sayı No: E-84994148-605.01-19939759, Tarih: 01/02/2021 tarihinde alınan izinlerle gerçekleştirilmiştir.

Çıkar çatışması (Conflict of interest): Bu çalışmada yer alan yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

KAYNAKLAR

- Abalı-Öztürk, Y., & Şahin, Ç. (2014). Alternatif ölçme değerlendirme yöntemlerinin akademik başarı, kalıcılık, özyeterlilik algısı ve tutum üzerine etkisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(4), 1022-1046.
- Aslan, M., & Uygun, N. (2019). Okul öncesi eğitim programının Stufflebeam'in Bağlam, Girdi, Süreç ve Ürün (BGSÜ) Değerlendirme Modeline göre değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 44 (200), 229-251.
- Arslan, S., & İlkay N. (2015). Okul Öncesi öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 22-23.
- AÇEV, (2020). Okul öncesi eğitimi programı. <https://www.acevokuloncesi.org/ogrenme-ortami/degerlendirme/cocugun-degerlendirilmesi/>. Erişim tarihi: 11.12.2020.
- Balcı, A., & Tezel-Şahin, F. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin portfolyoya ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *e- Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 21-44. doi: [10.30900/kafkasegt.880423](https://doi.org/10.30900/kafkasegt.880423).
- Barnett, W. S. (2008). Preschool education and its lasting effects: Research and policy implications. https://nepc.colorado.edu/sites/default/files/PB-Barnett-EARLY-ED_FINAL.pdf. Erişim tarihi: 03.02.2022.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *DEUHFED*, 9(1), 23-28.

- Başaran, S. T., & Ulubey, Ö. (2018). 2013 okul öncesi eğitim programının değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51(2), 1.
- Can, E., & Kılıç, Ş. (2019). Okul öncesi eğitim: Temel sorunlar ve çözüm önerileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(1), 483-519.
- Chambers, B., Cheung, A., Slavin, R. E., Smith, D., & Laurenzano, M. (2010). *Effective early childhood education programmes: A best-evidence synthesis*. Erişim tarihi: 03.02.2022. <http://www.educationdevelopmenttrust.com/EducationDevelopmentTrust/files/ee/ee5ee837-3914-4f9d-ba10-d59216255c28.pdf>.
- Erdoğan, N. I., Aydoğan, S., Kendüzler, S. E., Dülger, E., Aydın, A., & Dinler, H. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin çocukları değerlendirmedeki yeterlilik düzeyleri ve kullandıkları araçlar. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(1), 1-19.
- Göle, M., & Temel, F. (2020). Okul Öncesi Eğitim Programı kalite değerlendirme ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 62-81.
- Dilek, H. (2018). Türkiye'deki okul öncesi eğitim programı güncellemesi: öğretmenlerin güncelleme hakkındaki ilk görüşleri nelerdir? *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 1745-1766.
- Gelebek-Üstün, B., & Uzun, H. (2020). Okul öncesi eğitiminde değerlendirme sürecine ilişkin öğretmen tutumlarının incelenmesi. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 64-80.
- Güçlü, M., & Ankaya, S. (2020). Okul öncesi eğitimde değerlendirme ve önemi. [file:///C:/Users/Sony/Downloads/OKULNCESETMEDEERLENDIRMEVENEM%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Sony/Downloads/OKULNCESETMEDEERLENDIRMEVENEM%20(1).pdf) Erişim tarihi: 15.07.2020.
- Gülaçtı, F., Tümkaya, S., Biber, K., Köksalan, B., Gürol, A., Yoleri, S., Sezer, T., Özen, Y., Erden, Ş., & Kök, M. (2014). *Erken çocukluk eğitimi* (3. baskı). Ankara: Pegem.
- Işıkoğlu Erdoğan, N., & Canbeldek, M. (2017). Erken çocukluk eğitiminde ölçme ve değerlendirme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1306-1327.
- Joo, Y. S., Magnuson, K., Duncan, G. J., Schindler, H. S., Yoshikawa, H., & Ziol-Guest, K. M. (2020). What works in early childhood education programs? A meta-analysis of preschool enhancement programs. *Early Education and Development*, 31(1), 1-26.
- Joan, L. (2018). What policymakers need from implementation evaluations of early childhood development programs. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1419(1), 17-19.
- Kan, Ü. D. (2007). Okul öncesi eğitimde değerlendirme aracı olarak portfolyo. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 169-178.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Pegem.
- Kılınç, F. E., Kurtulmuş, Z., Kaynak-Ekici, B., & Bektaş, N. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin etkinlik planı hazırlama becerilerinin incelenmesi: uyarlama, aile katılımı ve değerlendirme. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(1), 252-266.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Köksal, O., Dağal, A. B., & Duman, Ö. A. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi. *International Journal of Social Science*, 46(4), 379-394. doi: <http://dx.doi.org/10.9761/IASS3395>.
- MEB, (2013). Okul öncesi eğitimi programı. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf>. Erişim tarihi: 11.12.2020.
- MEB, (2016). Çocuk gelişimi ve eğitimi, okul öncesi eğitim programı. http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/Okul%20%C3%96ncesi%20E%C4%9Fitim%20Program%C4%B1.pdf. Erişim tarihi: 07.11.2020.
- OECD, (2020). Attendance in early childhood education and care programmes and academic proficiencies at age 15. oecd education working (page 214). Erişim tarihi: 03.02.2022. <https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=EDU/WKP%282020%292&docLanguage=En>.
- Ögelman, H. G., & Karakuzu, E. (2016). MEB 2013 okul öncesi eğitim programında belirtilen öğrenme merkezlerinin uygulamaya yansımalarının incelenmesi: Aydın ili örneği. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 73-98.
- Özdemir, S. M. (2009). Eğitimde program değerlendirme ve Türkiye'de eğitim programlarını değerlendirme çalışmalarının incelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 126-149.
- Özkan, F. (2015). *Okul öncesi eğitimde değerlendirme sürecine yönelik aile-öğretmen görüş ve beklentilerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Özsirkıntı, D., Akay, C., & Yılmaz-Bolat, E. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşleri (Adana İli Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(1), 313-331.
- Rao, N., Sun, J., Pearson, V., Pearson, E., Liu, H., Constat, M. A., & Engle, P. L. (2012). Is something better than nothing? An evaluation of early childhood programs in Cambodia. *Child Development*, 83(3), 864-876.
- Sezer, C. (2010). *Okul öncesi öğretmenlerinin ölçme değerlendirme kullanma düzeylerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Önekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Sağır, M., & Aslan, Z. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin 2013 okul öncesi eğitim programını uygulamada karşılaştıkları sorunların düzeyi. *Scientific Educational Studies*, 1(1), 64-84.
- Sapsağlam, O. (2013). Değerlendirme boyutuyla okul öncesi eğitim programları (1952-2013). *Uluslararası Türk Bilim Dergisi*, 1(1), 63-73.
- Saygın, D., & Polatlar, D. Y. (2020). Okul öncesi eğitim programında bulunan eğitim planlarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi. *Talim*, 4(2), 71-101.
- Tuncer, B. (2015). Okul öncesi eğitim programlarının incelenmesi ve Türkiye’de uygulanan programla karşılaştırılması. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 1(2), 39-58.
- Ünal, F. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin çocukların sanat çalışmalarını değerlendirmesi. *International Journal of Interdisciplinary and Intercultural Art*, 3(4), 49-71.
- Yaşar, M. (2018). Nitel araştırmalarda nitelik sorunu. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 55-73. doi: [10.21666/muefd.426318](https://doi.org/10.21666/muefd.426318).